

РЕЦЕНЗИЯ

На: дисертационния труд на **д-р Атанас Васков Дошев**, докторант на самостоятелна подготовка в Катедра „Протетична дентална медицина“ на Факултета по дентална медицина при Медицинския университет – Пловдив, на тема **„Ретроспекция на промяната на цвета на временните конструкции при неснемаемо протезиране“** за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ в област на висше образование 7. „Здравеопазване и спорт“, по професионално направление 7.2 „Дентална медицина“ и научна специалност „Протетична дентална медицина“.

Научен ръководител – проф. д-р Диян Славчев, доктор

От: **проф. д-р Мариана Йорданова Димова-Габровска**, доктор на науките, Катедра по Протетична дентална медицина, ФДМ, МУ – София, избрана за член на научно жури със заповед на Ректора на МУ-Пловдив № Р-11.57/13.07.2021.

Общо представяне на процедурата и на докторанта

Представените документи са в съответствие с Правилника за академичното развитие на МУ-Пловдив. Д-р Атанас Васков Дошев е зачислен със Заповед № Р-1187/23.07.2020 г. на Ректора на МУ-Пловдив като докторант на самостоятелна подготовка в Катедра «Протетична дентална медицина», ФДМ-Пловдив с научен ръководител проф. д-р Диян Славчев, доктор. На 13 май 2021г. е отчислен с право на защита и решение за готовност за защита на дисертационния труд (Протокол от Катедрен съвет №7/от 13.05. 2021 г. и Заповед на Ректора на МУ-Пловдив № Р-999/23.06.2021г.).

Кратки биографични данни

Д-р Атанас Васков Дошев е роден в гр. Пловдив на 02.08.1990 г. През 2009 г. завършва средното си образование в ЕГ „Иван Вазов“ с профил немски, руски и английски език. През 2016 г. завършва МУ – Пловдив със специалност Дентална медицина. От 2017 г. е асистент в катедра „Протетична дентална медицина“, ФДМ, МУ – Пловдив.

Редовен член на БЗС.

Обща характеристика на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд е написан на 196 страници. Съдържа 62 фигури, 22 таблици и 5 приложения. В книгописа са цитирани 230 литературни източници, от които 33 са на кирилица и 197 на латиница.

Дисертационният труд е структуриран правилно. Съдържа въведение (1,5 стр.), литературен обзор (51 стр.), цел и задачи (1 стр.), материал и методи (20 стр.),

резултати и обсъждане (69 стр.), заключение (3 стр.), изводи (2,5 стр.), библиография (34 стр.) и приложения (6 стр.).

Атуалност и значимост на дисертационния труд

Избраната тема е актуална. Значимостта ѝ се определя от стремежа за оптимално удовлетворяване на естетическия медико-биологичен показател в етапа на възстановяването на съзъбието с временни неснимаеми конструкции. Клиничен и научен интерес представлява промяната на цвета им под действието на различни фактори – вид на материалите за изработване и продължителността на интраоралния престой. Авторът аргументира необходимостта от разработването на труда, като се позовава на резултатите от широк литературен обзор и очертава дискуссионните и нерешените проблеми, свързани с цветовата устойчивост във времето.

Научен принос на дисертационния труд е подробният **литературен обзор**, насочен към разглеждане на съвременните материали за временни конструкции, недостатъците, физичните им свойства и др. Представен е в 15 раздела, между които: класификация на временните конструкции; материали и методи за изработването им, свойства; маргинална адаптация; цветово възприятие; фактори, променящи цвета на зъбите; видове матрици; опитни образци и др. Представените данни аргументират актуалността на проблематиката и насочват към необходимостта от допълнителни лабораторни и клинични изследвания, при уеднакви условия на провеждане, проследяващи промяната на цвета на временните конструкции.

Цел и задачи на дисертационния труд

Целта логично следва анализа на литературния обзор – да се проследи промяната на цвета в лабораторни и в клинични условия и да се определи материал с най-добра цветова стабилност към различни оцветяващи вещества.

За постигането на тази цел са поставени **четири задачи**:

1. Да се проведе анкетно проучване относно промените в цвета на временните конструкции;
2. Да се създаде собствена матрица с индивидуални параметри за изследване на промяната на цвета на опитни тела от различни материали за временни конструкции;
3. Да се изследва лабораторното оцветяването на създадените форми;
4. Да се проведе клинично проследяване на промяната на цвета на временни конструкции в областта на фронталните и страничните зъби.

По всяка от задачите е представен достатъчен **материал** и са проведени собствени изследвания за постигане на достоверни резултати и обективни изводи.

Методите на изследване са подходящо подбрани и са описани в следната последователност: анкетно проучване сред лекари по дентална медицина (задача 1), създаване на матрица за опитни тела (задача 2); цветоопределяне на предварително третиранни пробни тела от Protemp II, Protemp IV и LuxatempStar (задача 3); клинично проследяване на промяната в цвета на изработени по директния метод временни

конструкции (задача 4). Всички методи са описани точно и ясно. Приложени са адекватни методи за статистическа обработка по всички задачи.

Резултати и обсъждане

Получените резултати от проведените собствени изследвания потвърждават промяната на цвета на временните конструкции и са описани по задачи.

По **първа** задача са представени резултати от анкетно проучване, които показват, че значителен дял от лекарите по дентална медицина (79%) изработват временни неснимаеми конструкции основно по директен метод с цвят А3 (51%), А2 (29%) и др. без промяна в цвета след циментиране. Оцветяването на временните конструкции се наблюдава при всички методи на изработване след престой в устната кухина.

По **втора** задача е създадена месингова матрица с индивидуален дизайн и конфигурация по технологията на вакуумно леене за нуждите на лабораторните изследвания. Месинговата матрица се доближава максимално до анатомичната форма на естествените зъби. Авторът отчита, че 3D CAD/CAM принтерната и фрезова технология са неподходящи за създаване на формата на матрицата.

По **трета** задача авторът установява значителна промяна в цвета при продължително въздействие на някои от оцветителите, а при други видимо оцветяване още на първия ден от изследването. Обективната апаратна оценка (Spectroshade и Vita Easyshade) показва различни стойности на цветовете на един и същ образец при едни същи условия, но с еднаква тенденция в промяната на цвета.

По **четвърта** задача авторът установява предимство в цветовата стабилност на едни материали за временни конструкции пред други. В нито едно от измерванията и с двата апарата не са отчетени цветовете А1 и В1, а с най-голяма честота са измерени зони с по-тъмни цветове като С3, В4 и А4.

Представените резултати по задачи са много добре онагледени с фигури, диаграми и с таблици, интерпретирани са убедително и показват, че дисертационният труд е лично дело на д-р Дошев.

Изводите са формулирани правилно, 17 са на брой и съответстват на получените резултати. Основните **приноси** в дисертационната разработка са следните:

I. Приноси с оригинален и научно-приложен характер

1. За първи път у нас е създадена матрица, наподобяваща естествената зъбна повърхност.
2. За първи път у нас е изследвана промяната в цвета на временните конструкции в лабораторни условия с помощта на два различни спектрофотометрични апарата – Vita Easyshade и Spectro Shade.
3. За първи път у нас е проведено клинично изследване на промяната в цвета на временните конструкции.

4. Създадени са месингови матрици за изработване на опитни тела с еднакъв размер и форма.
5. За пръв път у нас се изследва промяната в цвета на временните конструкции, възстановяващи резци, кучешки зъби, премолари и молари.

II. Приноси с потвърдителен характер

1. Потвърждават се наши научни резултати от 2003г., според които част от лекарите по дентална медицина изработват временни конструкции в своите практики.
2. Потвърждава се значението на честия прием на оцветяващи напитки за промяната на цветовата стабилност на временните конструкции.

Авторът представя три публикации във връзка с дисертационния труд и три участия в научни форуми.

Заключение

Дисертационният труд на д-р Атанас Васков Дошев на тема „Ретроспекция на промяната на цвета на временните конструкции при неснемаемо протезиране” е оригинална научна разработка, лично дело на автора, притежаваща научни приноси с оригинален, научно-приложен характер и потвърдителен характер.

Оценявам положително труда и приносите на дисертацията и ще гласувам убедено с „Да” за присъждане на образователната и научна степен „Доктор” на д-р **Атанас Васков Дошев**.

София, 10.08.2021 г.

РЕЦЕНЗЕНТ:

Проф. д-р Мариана Димова-Габровска, д.н.